

Motion till riksdagen 2017/18:2673

av **Johan Büser och Anna Johansson (båda S)**

Radarteknik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett teknikdemonstratorprogram inom radar och radio på högre teknisknivåer samt om att se över möjligheterna att utpeka radarteknologiområdet som ett väsentligt nationellt säkerhetsintresse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska ha ett försvar som har tillgång till teknologi och försvarsmateriel till en rimlig kostnad. Med en bred och tekniskt framstående försvarsindustri har den säkerhetspolitiska svenska modellen kunnat stå oberoende i försvarsindustriella frågor, samtidigt som nya högteknologiska arbetstillfällen skapats inom landet. Sverige har, trots sin ringa storlek och begränsade ekonomi, kunnat utveckla avancerade system som endast stormakterna klarat av.

I början av 2000-talet förändrades den försvarspolitiska inriktningen till ett försvar med internationella insatser som central uppgift. Det medförde en kraftig nedprioritering av utvecklingsprojekt som exempelvis demonstratorer. Forsknings- och teknikutvecklingen inom försvaret krympte från ca 2 miljarder kronor per år till strax över 500 miljoner kronor per år vilket har minskat kompetensen inom området hos såväl Försvarsmakten, FMV som FOI. Införandet av förändrade upphandlingsregler har också skapat ett större avstånd mellan statens aktörer och industrin. Sverige står idag inför behovet av att byta ut sensorkedjan som finns för att upptäcka, identifiera och hantera olika typer av hot. Radarsystemens förmåga har en mycket stor betydelse för Försvarsmaktens operativa förmåga.

I Västra Götaland finns en högkvalificerad radar-, radio- och rymdindustri som tillsammans med Chalmers tekniska högskola har byggt upp ett världsunikt kluster inom mikrovågsteknik. Få platser i världen kan konkurrera med detta. Klustret har varit viktigt för svensk tillväxt och nya jobb. Detta kluster är nu hotat. Både av att det saknas ett långsiktigt militärt uttalat behov av en bibehållen/utvecklad svensk radarkompetens och av de aviserade förändringarna inom telekommunikationsindustrin. Klustret

behöver underhållas av både industriella satsningar och av statliga forskningsstöd. En grundkomponent har tidigare varit den försvarsforskning inom området som på senare år upphört. I dag återstår forskningsstöd endast på lägre tekniknivåer (TRL-nivåer 1–2). Allt statligt stöd på högre tekniknivåer (TRL-nivåer 3–6) och all demonstratorverksamhet inom radarområdet har upphört.

Industri och stat behöver samverka för att återfå forskning inom de högre tekniknivåerna. Ett sätt skulle kunna vara genom ett statligt innovationsprogram inom sensorområdet, där industrin kan bidra med kompetens och finansiering. Kunskapen för att hantera ett sådant program finns bland annat på Chalmers tekniska högskola och programmet bör inrikta sig till såväl civila som militära tillämpningar inom radar och radio.

Vartefter säkerhetssituationen i vårt närområde försämras kommer behovet av att tidigt upptäcka hot att öka. Sensorer och radarkedjor är nyckelkomponenter i detta. Sverige behöver också kompetens att snabbt anpassa dessa system utifrån hur hoten ser ut. Därför bör staten utöver att satsa på forskning på högre tekniknivåer och demonstratorverksamhet också se över möjligheten att utpeka radartechnologi som ett väsentligt säkerhetsintresse.

Artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ger medlemsstaterna möjlighet att göra undantag från EU-rätten om det är nödvändigt för att skydda nationella väsentliga säkerhetsintressen. I Sverige har möjligheten införts i lagen (2011:1029) om upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet. I regeringens proposition ”Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020” utnyttjas undantaget genom att ”stridsflygförmågan och undervattensförmågan är tydliga exempel på områden av väsentlig betydelse för svenskt försvar”.

I budgetpropositionen för 2018 skriver nu regeringen under utgiftsområdet Försvar och samhällets krisberedskap att ”Sverige bör exempelvis kunna skydda de system och delsystem där effekten av yttre påverkan såsom störning, avlyssning och falsksignalering ger stora negativa effekter” samt att ”även integritetskritiska delar av ledningssystemområdet såsom sensorer, telekrig och krypto bör vara ett för Sverige väsentligt säkerhetsintresse”.

Nästa steg skulle kunna vara att staten utpekar radartechnologiområdet som ett tredje väsentligt säkerhetsintresse.

Johan Büser (S)

Anna Johansson (S)